

No solament...

La forma adverbial només és el resultat de l'aglutinació del terme negatiu no i el quantitatiu més. Com que aquest conjunt ha adquirit un significat equivalent a «solament» i diferent, per tant, del que pot tenir en una oració com Eren força colla, però no més de mil, d'aquí que s'hagi convingut d'escriure només amb els elements soldats, tant més que la pronunciació habitual hi dona ja el tractament d'un bisíl·lab, amb la primera síl·laba clarament feble. Però és sens dubte a causa dels seus elements constituents, que la forma només rebutja encara una segona adjunció del terme negatiu no.

Oracions com «Feien atenció no només amb les orelles sinó amb els ulls» representen un fet recent en l'ús escrit de la llengua, una novetat que no sabem com s'hi ha introduït però que ha tingut molt seguidors. Per què? ¿Quin inconvenient hi troben, a dir No solament al mar sinó a la muntanya o bé No únicament aquells sinó també aquells altres? El cas és que d'ençà que hem denunciat el fet des d'aquesta mateixa columna i hem intentat de prevenir contra aquesta innovació deturpadora de la nostra sintaxi, no sembla sinó que alguns s'ho hagin convingut de recórrer-hi sistemàticament. Per això ens ha semblat adequat d'insistir-hi una vegada més.

En general, es pot considerar preferible només a solament, d'acord amb l'ús habitual de la llengua parlada. I, a més, als adverbis acabats en ment —així com als noms derivats de verbs— prou que hi haurem d'anar a parar tard o d'hora. Però en aquestes proposicions en què s'indica la inclusió, en una mateixa afirmació, de dos termes entre els qual s'estableix una certa oposició, convindria prescindir de només i recórrer a solament. No solament a solament sinó a d'altres termes concurrents: No solament els nous sinó els vells i tot. No tan sols el vam veure sinó que hi vam parlar. No únicament gramàtica sinó també literatura.

ALBERT JANE